

ПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 2 січня 2019 року N 8

Про затвердження Положення про порядок здійснення уповноваженими установами аналізу та перевірки документів (інформації) про валютні операції

Із змінами і доповненнями, внесеними
постановами Правління Національного банку України
від 5 лютого 2019 року N 33,
від 27 червня 2019 року N 86,
від 9 липня 2019 року N 91,
від 27 квітня 2020 року N 57,
від 19 жовтня 2020 року N 142,
від 29 червня 2021 року N 63

Відповідно до статей 6, 7, 15, 55, 56 Закону України "Про Національний банк України" та керуючись статтями 66 та 67 Закону України "Про банки і банківську діяльність", статтею 11 Закону України "Про валюту і валютні операції", з метою запобігання проведенню валютних операцій, що не відповідають вимогам законодавства України, Правління Національного банку України постановляє:

1. Затвердити Положення про порядок здійснення уповноваженими установами аналізу та перевірки документів (інформації) про валютні операції, що додається.
2. Визнати такими, що втратили чинність:
  - 1) постанову Правління Національного банку України від 15 серпня 2016 року N 369 "Про затвердження Положення про порядок здійснення банками аналізу та перевірки документів (інформації) про фінансові операції та їх учасників";
  - 2) підпункт 2 пункту 2 постанови Правління Національного банку України від 25 травня 2017 року N 43 "Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України";
  - 3) пункт 2 постанови Правління Національного банку України від 03 жовтня 2017 року N 98 "Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України";
  - 4) пункт 1 постанови Правління Національного банку України від 21 грудня 2017 року N 135 "Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України";

5) підпункт 3 пункту 3 постанови Правління Національного банку України від 20 липня 2018 року № 83 "Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України".

3. Департаменту фінансового моніторингу (Береза І. В.) після офіційного опублікування довести до відома банків України інформацію про прийняття цієї постанови.

4. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на першого заступника Голови Національного банку України Рожкову К. В.

5. Постанова набирає чинності одночасно з уведенням у дію Закону України "Про валюту і валютні операції".

Голова

Я. Смолій

ЗАТВЕРДЖЕНО

Постанова Правління Національного
банку України

02 січня 2019 року № 8

Положення про порядок здійснення уповноваженими установами аналізу та перевірки документів (інформації) про валютні операції

1. Це Положення розроблене відповідно до Законів України "Про Національний банк України", "Про банки і банківську діяльність", "Про валюту і валютні операції" (далі - Закон про валюту) з метою запобігання уповноваженими установами проведенню їх клієнтами через ці установи валютних операцій, що не відповідають вимогам законодавства України.

Вимоги цього Положення поширюються на: банки, небанківські фінансові установи та операторів поштового зв'язку, які отримали банківську ліцензію або ліцензію Національного банку України (далі - Національний банк) на здійснення валютних операцій, або генеральну ліцензію на здійснення валютних операцій, яка не втратила чинність після введення в дію Закону про валюту (далі - уповноважені установи).

2. У цьому Положенні терміни і поняття вживаються в таких значеннях:

1) джерела походження коштів (активів) - документально підтверджені [на підставі офіційних документів, належним чином засвідчених їх копій або інших джерел, якщо така інформація є публічною (відкритою)] відомості, що дають можливість зробити обґрунтований висновок щодо наявності достатніх фінансових можливостей суб'єкта валютної операції, адекватних його фінансовому стану та/або соціальному статусу;

2) дроблення валютної операції - штучне ділення загальної суми валютної операції, яка підлягає аналізу та перевірці відповідно до вимог цього Положення, що передбачає одночасну наявність таких ознак:

валютні операції здійснюються однією особою;

валютні операції пов'язані між собою одними контрагентами, підставами (договором, контрактом, угодою, іншим документом, що застосовується в міжнародній практиці та може уважатися договором), призначенням валютної операції;

кожна валютна операція здійснюється на суму, що є меншою, ніж розмір (в еквіваленті за офіційним курсом гривні до іноземних валют, установленим Національним банком на дату здійснення операції), передбачений [статтею 20 Закону України "Про запобігання та протидію легалізації \(відмиванню\) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення"](#) (далі - незначна сума валютної операції);

(абзац четвертий підпункту 2 пункту 2 у редакції постанови Правління Національного банку України від 27.04.2020 р. N 57)

валютні операції здійснюються не менше, ніж три рази на календарний тиждень та/або десять разів на календарний місяць;

загальна сума валютних операцій за календарний тиждень перевищує двократний розмір та/або за календарний місяць - восьмикратний розмір (в еквіваленті за офіційним курсом гривні до іноземних валют, установленим Національним банком на дату здійснення операції), передбачений [статтею 20 Закону України "Про запобігання та протидію легалізації \(відмиванню\) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення"](#);

(абзац шостий підпункту 2 пункту 2 у редакції постанови Правління Національного банку України від 27.04.2020 р. N 57)

інші ознаки дроблення валютних операцій, які установлені на власний розсуд уповноваженої установи;

3) економічна доцільність (сенс) валютної операції - аргументоване обґрунтування, що така валютна операція спрямована на досягнення економічного результату, економічних або особистих цілей, які не порушують вимоги законодавства України або не спрямовані на такі порушення;

4) індикатор - установлена Національним банком та уповноваженими установами ознака чи сукупність ознак валютних операцій, учасників валютних операцій та їх намірів/дій, що підлягають додатковому аналізу і перевірці та/або дають змогу виявляти сумнівні валютні операції;

5) сумнівна валютна операція - валютна операція, характер або наслідки проведення якої дають підстави вважати, що вона може бути пов'язана з уникненням та/або невиконанням вимог та обмежень, передбачених законодавством України;

6) учасник валютної операції - суб'єкт валютної операції (резидент та/або нерезидент, який здійснює валютні операції через уповноважену установу), його контрагент, а також особи, які діють від їх імені або в їх інтересах, або особи, від імені або в інтересах яких діють суб'єкт валютної операції, його контрагент.

Інші терміни, які вживаються в цьому Положенні, використовуються в значеннях, визначених законами України та нормативно-правовими актами Національного банку.

3. Уповноважена установа зобов'язана забезпечити всебічний аналіз та перевірку документів (інформації) про валютні операції, якщо подання відповідних документів (інформації) передбачено законодавством України, які є підставою для:

1) купівлі іноземної валюти з метою здійснення розрахунків/переказів коштів за межі України, на інвестиційні рахунки, поточні рахунки нерезидентів - юридичних осіб, відкриті в Україні;

2) здійснення розрахунків/переказів у гривнях та іноземній валюті за межі України, на інвестиційні рахунки, поточні рахунки нерезидентів - юридичних осіб, відкриті в Україні;

3) здійснення розрахунків/переказів коштів на користь нерезидентів через філії банків, відкриті на території інших держав;

4) зарахування коштів у гривнях та іноземній валюті, що надійшли з рахунків, відкритих в Україні, на інвестиційні рахунки, поточні рахунки нерезидентів - юридичних осіб, відкриті в Україні.

4. Вимоги цього Положення не поширюються на валютні операції, що здійснюються:

1) державою або під державні гарантії;

2) за проектами (програмами) міжнародної технічної допомоги, що пройшли державну реєстрацію;

3) за проектами, що здійснюються на підставі угод між Україною і Європейським Союзом про участь України в міжнародних програмах Європейського Союзу;

4) за міжнародно-технічними програмами і проектами, зареєстрованими відповідно до [частин п'ятої і шостої статті 66 Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність"](#);

5) з метою використання грантів від міжнародних фінансових організацій, членом яких є Україна, на користь юридичної особи - резидента, фінансування якої здійснюється за рахунок таких грантів та в органах управління якої бере участь Уряд України;

6) на виконання договорів, укладених резидентами з міжнародними фінансовими організаціями, членом яких є Україна, та до договорів з міжнародними фінансовими організаціями, щодо яких Україна зобов'язалася забезпечувати правовий режим, що надається іншим міжнародним фінансовим організаціям;

7) на виконання договорів, укладених резидентами з юридичними особами - нерезидентами, якщо будь-яка зі сторін договору та/або відповідної валютної операції включена до списку 2000 найбільших публічних компаній світу (Forbes Global 2000) або є їх дочірньою чи афілійованою;

8) з метою проведення розрахунків між суб'єктами господарської діяльності України та іноземними суб'єктами господарської діяльності в рамках міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;

9) на незначну суму;

10) з метою повернення коштів, отриманих іноземними інвесторами від продажу цінних паперів, допущених до торгів на регульованому фондовому ринку;

(підпункт 10 пункту 4 із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 29.06.2021 р. N 63)

11) з метою купівлі іноземної валюти з поточних рахунків нерезидентів - юридичних осіб (крім інвестиційних рахунків) та кореспондентських рахунків іноземних банків, відкритих в Україні;

(пункт 4 доповнено підпунктом 11 згідно з постановою Правління Національного банку України від 27.06.2019 р. N 86)

12) з метою переказу коштів за межі України з поточних рахунків нерезидентів - юридичних осіб (крім інвестиційних рахунків).

(пункт 4 доповнено підпунктом 12 згідно з постановою Правління Національного банку України від 27.06.2019 р. N 86)

5. Виключення, зазначені підпунктами 7 та 10 пункту 4 цього Положення, не поширюються на валютні операції, учасником яких є юридична або фізична особа, яка має місцезнаходження (zareєстрована / постійно проживає) у країні, що визнана Верховною Радою України державою-агресором/державою-окупантом.

(абзац перший пункту 5 із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 05.02.2019 р. N 33)

Виключення, зазначене підпунктом 9 пункту 4 цього Положення, не поширюються на валютні операції в разі дроблення валютної операції.

6. Уповноважена установа здійснює первинний аналіз документів (інформації) про валютні операції, на які розповсюджуються вимоги цього Положення, до моменту проведення валютної операції з метою виявлення сумнівної валютної операції. Виявлення сумнівної валютної операції може здійснюватися шляхом установлення наявності індикатора, зазначеного в додатку до цього Положення (уключаючи індикатор, установлений на власний розсуд уповноваженої установи). За однією валютною операцією може бути встановлено декілька індикаторів.

7. Уповноважена установа на постійній основі виявляє валютні операції, які можуть містити ознаки дроблення валютної операції та/або містять інший індикатор, зазначений у додатку до цього Положення (уключаючи індикатор, установлений на власний розсуд уповноваженої установи). Такі валютні операції можуть бути виявлені уповноваженою установою за допомогою відповідного програмного забезпечення та/або в порядку, передбаченому внутрішніми документами уповноваженої установи.

Уповноважена установа зобов'язана забезпечити ефективну мінімізацію ризиків уникнення та/або невиконання вимог та обмежень, передбачених законодавством України, пов'язаних із дробленням сум валютних операцій.

8. Уповноважена установа в разі установлення індикатора, зазначеного в додатку до цього Положення (уключаючи індикатор, установлений на власний розсуд уповноваженої установи), здійснює додатковий аналіз документів (інформації) про валютні операції (далі - додатковий аналіз) з метою підтвердження або спростування належності валютної операції до сумнівної.

Банк має право здійснювати додатковий аналіз за договором, контрактом, угодою, іншим документом, що застосовується в міжнародній практиці та може вважатися договором (з урахуванням змін у разі їх наявності), згідно з яким здійснюється валютна операція.

(пункт 8 доповнено абзацом згідно з постановою Правління Національного банку України від 05.02.2019 р. N 33)

9. Уповноважена установа під час здійснення додаткового аналізу має право витребувати від суб'єкта валютної операції додаткові документи (інформацію), перелік яких зазначений у додатку до цього Положення (далі - додаткові документи), у визначених уповноваженою установою обсягах та строки. Перелік додаткових документів не є вичерпним. Уповноважена установа самостійно визначає обсяг та перелік додаткових документів за умови забезпечення виконання достатності та адекватності вжитих заходів на виконання вимог пункту 13 цього Положення.

Уповноважена установа має пересвідчитися в чинності (дійсності) додаткових документів та відповідності їх оформлення вимогам законодавства України. Копії додаткових документів, уключаючи перекладені українською мовою, мають бути засвідчені в установленому законодавством України порядку та можуть надаватися або в паперовому вигляді, або в електронному.

10. Уповноважена установа має право скористатися інформацією з публічних джерел (уключаючи мережу Інтернет) або від інших уповноважених установ щодо суб'єктів валютної операції, їх контрагентів, засновників (учасників) та посадових осіб, іноземних банків контрагентів за валютною операцією.

(абзац перший пункту 10 із змінами, внесеними згідно з постановами Правління Національного банку України від 27.06.2019 р. N 86, від 09.07.2019 р. N 91)

Подання додаткових документів суб'єктами валютних операцій для здійснення додаткового аналізу в разі можливості перевірки уповноваженою установою інформації на підставі публічних джерел (уключаючи мережу Інтернет) не вимагається.

11. Уповноважена установа під час здійснення додаткового аналізу повинна оцінювати та враховувати ризики за географічним розташуванням держав (юрисдикцій) реєстрації, місця проживання чи місцезнаходження учасників валютних операцій на підставі сформованого уповноваженою установою списку ризикових держав (юрисдикцій), який має включати:

- 1) назви держав, віднесених Кабінетом Міністрів України до переліку офшорних зон;
- 2) назви держав (юрисдикцій), що не виконують чи неналежним чином виконують рекомендації міжнародних, міждержавних організацій, задіяних у сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму чи фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення;
- 3) назви держав (юрисдикцій), які мають стратегічні недоліки у сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму чи фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення відповідно до заяв Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF);
- 4) назву держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором/державою-окупантом;

5) назви держав (юрисдикцій), щодо яких уповноважена установа самостійно визначила критерії ризиків на підставі інформації, отриманої з інших джерел.

(пункт 11 у редакції постанови Правління
Національного банку України від 19.10.2020 р. N 142)

12. Додатковий аналіз документів (інформації) про валютні операції, зазначені в пункті 3 цього Положення, та їх учасників за кореспондентським рахунком (уключаючи кореспондентські рахунки банків-нерезидентів у гривнях) здійснюється з урахуванням порядку ведення та використання такого рахунку.

13. Додатковий аналіз документів (інформації) про валютні операції має включати такі заходи:

1) установлення суті та мети валютної операції;

2) установлення відповідності/невідповідності суті валютної операції змісту діяльності її учасників;

3) установлення наявності/відсутності економічної доцільності (сенсу) валютної операції;

4) установлення достатності/недостатності реальних фінансових можливостей суб'єкта валютної операції проводити (ініціювати) валютну операцію на відповідну суму;

5) вивчення інформації про учасників валютної операції, їх діяльність та ділову репутацію;

6) установлення джерел походження коштів (активів) суб'єкта валютної операції. Для виконання вимог підпункту 6 пункту 13 цього Положення джерелом походження коштів фізичної особи (уключаючи кошти, що є спільною сумісною власністю подружжя) може бути: заробітна плата та/або інші виплати і винагороди, виплачені (надані) у зв'язку з трудовими відносинами, доходи, отримані від господарської/незалежної професійної діяльності, доходи, отримані від операцій з продажу рухомого та/або нерухомого майна, інвестиційний прибуток, успадковані кошти, набуття права на скарб, інші виплати відповідно до умов цивільно-правових правочинів (договорів);

7) установлення кінцевих бенефіціарних власників учасників валютної операції, включаючи відсутність підстав уважати, що вони використовують агентів, номінальних утримувачів (номінальних власників) або посередників із метою приховування кінцевих бенефіціарних власників (контролерів).

14. Уповноважена установа зобов'язана вжити заходи щодо здійснення додаткового аналізу, зазначені в пункті 13 цього Положення, підтверджувати документально, а також зберігати відповідні документи протягом строків, передбачених законодавством України. Зазначена вимога також стосується результатів перевірки інформації на підставі публічних джерел (уключаючи мережу Інтернет).

15. Уповноважена установа за результатами проведеного додаткового аналізу з урахуванням ужитих достатніх та адекватних заходів на виконання вимог пункту 13 цього Положення має встановити наявність/відсутність підстав уважати, що ця валютна операція є сумнівною.

16. Уповноважена установа здійснює валютну операцію, якщо за результатами проведеного додаткового аналізу відсутні підстави вважати, що ця валютна операція є сумнівною.

17. Уповноважена установа за результатами проведеного додаткового аналізу в разі підтвердження, що сумнівна операція пов'язана з уникненням вимог/обмежень/заборон,

установлених законами України, що регулюють відносини у сферах забезпечення національної безпеки, запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму чи фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, виконання взятих Україною зобов'язань за міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, нормативно-правовими актами Національного банку щодо запровадження заходів захисту, здійснює відповідні заходи, передбачені цими законами України та нормативно-правовими актами Національного банку.

18. Уповноважена установа зобов'язана на вимогу Національного банку надати письмові пояснення і документи стосовно результатів проведеного додаткового аналізу та вжитих заходів відповідно до вимог, установлених цим Положенням.

(пункт 18 у редакції постанови Правління
Національного банку України від 05.02.2019 р. N 33)

19. Уповноважена установа має забезпечити навчання та підвищення кваліфікації працівників, які відповідають за функцію валютного нагляду та/або інших працівників, на яких покладено обов'язок проведення аналізу та перевірки документів (інформації) про валютні операції з метою належного виконання вимог цього Положення.

20. Уповноважені установи за невиконання вимог цього Положення несуть відповідальність згідно із законодавством України.

**Директор Департаменту
фінансового моніторингу**

І. Береза

ПОГОДЖЕНО:

**Перший заступник Голови
Національного банку України**

К. Рожкова

Додаток
до Положення про порядок здійснення
уповноваженими установами аналізу та
перевірки документів (інформації) про
валютні операції
(пункт 6)

**Перелік індикаторів та заходи щодо здійснення уповноваженими установами
аналізу та перевірки документів (інформації) про валютні операції**

Таблиця

N з/п	N індикатора	Індикатори	Додаткові документи (інформація) про валютну операцію, які уповноважена установа має право витребувати від суб'єкта валютної операції	Результати проведення аналізу документів (інформації) про валютну операцію
1	2	3	4	5
1	11	Обсяг валютних операцій не збігається з обсягами звичайної ділової активності суб'єкта валютної операції	1) інформація/документи щодо визначення фінансового стану суб'єкта валютної операції - юридичної особи та фізичної особи - підприємця: фінансова звітність суб'єкта валютної операції - юридичної особи та фізичної особи - підприємця (за наявності), складена відповідно до вимог законодавства України та отримана уповноваженою установою безпосередньо від суб'єкта валютної операції (баланс, звіт про фінансові результати, податкова декларація, додатки до податкової декларації, інша фінансова звітність), з відміткою відповідного державного органу України про її отримання/прийняття;	1) установлення суті та мети валютної операції; 2) установлення відповідності/невідповідності суті валютної операції змісту діяльності суб'єкта валютної операції; 3) установлення наявності/відсутності економічної доцільності (сенсу) валютної операції; 4) установлення достатності/недостатності фінансових можливостей суб'єкта валютної операції проводити (ініціювати) валютну операцію на відповідну суму; 5) здійснення перевірки інформації про суб'єкта валютної операції, його діяльність та ділову репутацію; 6) установлення джерел походження коштів (активів) суб'єкта валютної операції; 7) установлення кінцевих бенефіціарних власників учасників валютної операції, включаючи відсутність підстав уважати, що вони використовують агентів, номінальних утримувачів (номінальних власників) або посередників із метою приховування
2	12	Здійснення фізичною особою валютної операції, не пов'язаної з підприємницькою діяльністю, на суму (в еквіваленті за офіційним курсом гривні до іноземних валют, установленим Національним банком України на дату здійснення операції), яка перевищує розмір, передбачений статтею 20 Закону України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення", крім: операцій з оплати витрат на лікування в медичних закладах іноземної держави; оплати витрат на транспортування хворих; оплати витрат, пов'язаних зі смертю громадян за кордоном (транспортні витрати та витрати на поховання); оплати витрат на навчання (виключно для оплати навчального процесу); переказу коштів, отриманих як оплата праці	2) інформація/документи щодо визначення фінансового стану суб'єкта валютної операції - фізичної	

		<p>нерезидентами в Україні; переказу пенсій, аліментів; переказу коштів на суму, що не перевищує 50000 євро, або на суму, еквівалентну зазначеній сумі за офіційним курсом Національного банку України на дату здійснення операції, що здійснюється на підставі вироків, рішень, ухвал і постанов судових, слідчих та інших правоохоронних органів, а також з метою оплати витрат іноземним судовим, слідчим, нотаріальним та іншим повноважним органам (уключаючи сплату податків, зборів, інших обов'язкових платежів)</p>	<p>особи: декларація про майновий стан і доходи з відміткою контролюючого органу України про її отримання (для податкових резидентів України); декларація про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру / декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або органу місцевого самоврядування (уключаючи інформацію, отриману з Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, що формується та ведеться Національним агентством з питань запобігання корупції); податкова декларація (декларація про доходи) з відміткою контролюючого органу іноземної країни про отримання (для нерезидентів України) (за наявності); довідка (відомості) відповідного державного органу України про суми виплачених доходів та сплачених</p>	<p>кінцевих бенефіціарних власників (контролерів) (виключно для індикатора за номером 13, крім валютних операцій, що здійснюються з метою розміщення коштів на власному рахунку за межами України)</p>
3	13	<p>Здійснення юридичною особою або фізичною особою - підприємцем валютної операції у межах запроваджених Національним банком України лімітів на проведення окремих валютних операцій, які мають бути відображені в автоматизованій інформаційній системі Національного банку України "Ліміти валютних операцій"</p>	<p>отримання (для нерезидентів України) (за наявності); довідка (відомості) відповідного державного органу України про суми виплачених доходів та сплачених</p>	

			<p>податків;</p> <p>3) інформація/документи, що підтверджує(ють) фінансові можливості, джерела походження коштів та інших активів особи, наявність, розміщення та/або використання активів суб'єкта валютної операції, що дають змогу проводити або ініціювати проведення валютної операції на відповідну суму;</p> <p>4) документи, що підтверджують мету здійснення переказу [договір (контракт), рахунок (інвойс) та/або інший(і) документ(и), що використовуються в міжнародній практиці] (крім валютних операцій, що здійснюються з метою розміщення коштів на власному рахунку за межами України);</p> <p>5) інформація/документи щодо структури власності, кінцевих бенефіціарних власників (контролерів) учасників валютної операції (виключно для індикатора за номером 13, крім валютних операцій, що здійснюються з метою розміщення коштів на власному рахунку за межами України). Інформація/докумен</p>	
--	--	--	---	--

			ти має/мають підтверджувати наявність економічної доцільності (сенсу) такої валютної операції. За необхідності уповноважена установа має право витребувати додаткову(і) інформацію/документи	
4	21	Вид продукції/роботи/послуги/активу (уключаючи цінні папери, корпоративні права, зобов'язання за аграрними розписками) не є характерним для звичайної діяльності суб'єкта валютної операції	1) документи та офіційна інформація, що можуть підтвердити відповідність суті та розміру валютної операції суб'єкта валютної операції його фінансовому стану та змісту діяльності, а також змісту діяльності контрагента;	1) установлення суті та мети валютної операції;
5	22	Невідповідність суті валютних операцій змісту діяльності суб'єкта валютної операції / контрагента	2) інформація/документи щодо структури власності, кінцевих бенефіціарних власників (контролерів) та змісту діяльності суб'єкта валютної операції / контрагента за валютною операцією.	2) установлення відповідності/невідповідності суті валютної операції змісту діяльності її учасників;
6	23	Валютні операції, економічна доцільність (сене) за якими відсутня(ій) та/або не містять очевидної законної мети	Інформація/документи має/мають підтверджувати наявність економічної доцільності (сенсу) такої валютної операції. За необхідності уповноважена установа має право витребувати додаткову(і)	3) установлення наявності/відсутності економічної доцільності (сенсу) валютної операції;
7	24	Невідповідність між вартістю продукції/роботи/послуги/активу (уключаючи цінні папери, корпоративні права, зобов'язання за аграрними розписками), заявленою в правочині/рахунку-фактурі/актах виконаних робіт, і її (його) справедливою ринковою ціною, що склалася на ринку ідентичних, а за їх відсутності - однорідних продукції/роботи/послуги/активу (уключаючи цінні папери, корпоративні права, зобов'язання за аграрними розписками);	Інформація/документи має/мають підтверджувати наявність економічної доцільності (сенсу) такої валютної операції. За необхідності уповноважена установа має право витребувати додаткову(і)	4) установлення достатності/недостатності фінансових можливостей суб'єкта валютної операції проводити (ініціювати) валютну операцію на відповідну суму;
				5) здійснення перевірки інформації про учасників валютної операції, їх діяльність та ділову репутацію;
				6) установлення джерел походження коштів (активів) суб'єкта валютної операції;
				7) установлення кінцевих бенефіціарних власників учасників валютної операції, уключаючи відсутність підстав уважати, що вони використовують агентів, номінальних утримувачів (номінальних власників)

		невідповідність вартості кредиту/позики за окремим кредитним договором / договором позики, який передбачає виконання резидентом-позичальником боргових зобов'язань перед нерезидентом, ринковим умовам	інформацію/документи	або посередників із метою приховування кінцевих бенефіціарних власників (контролерів)
8	25	Валютні операції з метою здійснення розрахунків (попередньої оплати), пов'язані з наявними ризиками невиконання контрагентом - нерезидентом зобов'язань щодо поставки товарів за зовнішньоекономічним договором (уключаючи наявність порушень контрагентом-нерезидентом законодавчо встановлених строків розрахунків, створення заплутаних та/або штучних умов здійснення платежів, наявність законодавчих обмежень щодо ввезення товарів на територію України)		
9		Рядок виключено		
9	31	За договором здійснюються розрахунки на користь третьої сторони	1) договори, що є підставою для здійснення валютних операцій [наприклад, договір щодо заміни сторін у зобов'язанні (під час зміни боржника та/або кредитора), договір поруки], і документи, що підтверджують здійснення розрахунків за зазначеними договорами;	1) установлення суті та мети валютної операції; 2) установлення відповідності/невідповідності суті валютної операції змісту діяльності її учасників; 3) установлення наявності/відсутності економічної доцільності (сенсу) валютної операції; 4) установлення достатності/недостатності фінансових можливостей суб'єкта валютної операції проводити (ініціювати) валютну операцію на відповідну суму;
10	32	Валютні операції за договором здійснюються: з використанням векселів; поручителем на підставі договорів поруки; на користь сторони, що набула права в результаті відступлення права вимоги в зобов'язанні; стороною, що набула зобов'язання в результаті переведення боргу; з використанням зарахування зустрічних однорідних вимог	2) інформація/документи щодо структури власності, кінцевих	
11	33	Наявність угод/додаткових угод, що передбачають		

		постачання продукції на митну територію інших країн	бенефіціарних власників (контролерів) та змісту діяльності всіх сторін зазначених договорів;	5) здійснення перевірки інформації про учасників валютної операції, їх діяльність та ділову репутацію;
12	34	Сплата штрафних санкцій (уключаючи сплату за рішенням суду або мировою угодою, відшкодування збитків)	3) документи, що підтверджують стан розрахунків (виконання/невиконання суб'єктом валютної операції зобов'язань за договором); 4) інформація/документи, що підтверджує(ють) джерела походження коштів, які використовуються для здійснення валютних операцій; 5) інформація/документи, що може(уть) підтвердити відповідність суті та розміру валютних операцій суб'єкта валютної операції його фінансовому стану та змісту діяльності, а також змісту діяльності контрагентів. Інформація/документи має/мають підтверджувати наявність економічної доцільності (сенсу) такої валютної операції. За необхідності уповноважена установа має право витребувати додаткову(і) інформацію/документи	б) установлення джерел походження коштів (активів) суб'єкта валютної операції; 7) установлення кінцевих бенефіціарних власників учасників валютної операції, уключаючи відсутність підстав уважати, що вони використовують агентів, номінальних утримувачів (номінальних власників) або посередників із метою приховування кінцевих бенефіціарних власників (контролерів); 8) визначення умов, підстав та економічної доцільності, за якими здійснюється зміна сторін договору

13	41	Умови розрахунку за валютною операцією передбачають використання юридичних осіб (компаній-оболонок), які мають ознаки, визначені в рекомендаціях Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) (включаючи наявність непрозорої структури власності)	1) інформація/документи щодо структури власності, кінцевих бенефіціарних власників (контролерів) та змісту діяльності суб'єкта валютної операції/ учасника валютної операції; 2) договори довірчого управління (трастові договори, трастові декларації); 3) інформація/документи, що підтверджує(ють) джерела походження коштів, які використовуються для здійснення валютних операцій; 4) інформація/документи, що може(уть) підтвердити відповідність суті та розміру валютних операцій суб'єкта валютної операції його фінансовому стану та змісту діяльності, а також змісту діяльності контрагентів. Інформація/документи має/мають підтверджувати наявність економічної доцільності (сенсу) такої валютної операції. За необхідності уповноважена установа має право витребувати додаткову(і) інформацію/документи	1) установлення суті та мети валютної операції; 2) установлення відповідності/невідповідності суті валютної операції змісту діяльності її учасників; 3) установлення наявності/ відсутності економічної доцільності (сенсу) валютної операції; 4) установлення достатності/недостатності фінансових можливостей суб'єкта валютної операції проводити (ініціювати) валютну операцію на відповідну суму; 5) здійснення перевірки інформації про учасників валютної операції, їх діяльність та ділову репутацію; 6) установлення джерел походження коштів (активів) суб'єкта валютної операції; 7) установлення кінцевих бенефіціарних власників учасників валютної операції, включаючи відсутність підстав уважати, що вони використовують агентів, номінальних утримувачів (номінальних власників) або посередників із метою приховування кінцевих бенефіціарних власників (контролерів)
14	42	Учасники валютних операцій мають реєстрацію, місце проживання чи місцезнаходження в державах (юрисдикціях), що включені до сформованого уповноваженою установою списку ризикових держав (юрисдикцій)		
15	43	Наявність інформації (у тому числі отриманої уповноваженою установою з публічних джерел), що може свідчити про належність іноземного банку контрагента за валютною операцією до банків, що використовуються / можуть використовуватися для здійснення валютних операцій, пов'язаних з уникненням вимог / обмежень / заборон, передбачених законодавством України		

16	51	<p>Виконання зобов'язань за імпорнтними договорами (контрактами) щодо здійснення розрахунків за фактично поставлену продукцію на територію України за митними деклараціями, оформлення яких було проведено до 01 січня календарного року, який передує моменту здійснення валютної операції / наміру здійснення валютної операції</p>	<p>1) інформація/документи, що підтверджує(ють) джерела походження коштів, отриманих за основним видом діяльності; 2) фінансова звітність на останню звітну дату, яка підтверджує наявність кредиторської заборгованості у фінансовій звітності суб'єкта валютної операції щодо імпорту продукції, митне оформлення якої було проведено більше ніж два роки до дати платежу або наміру здійснення валютної операції, з відміткою відповідного державного органу України про її отримання/прийняття; 3) інформація/документи щодо структури власності, кінцевих бенефіціарних власників (контролерів) учасників валютної операції. Інформація/документи має/мають підтверджувати наявність економічної доцільності (сенсу) такої валютної операції. За необхідності уповноважена установа має право витребувати додаткову(і)</p>	<p>1) установлення суті та мети валютної операції; 2) установлення відповідності/невідповідності суті валютної операції змісту діяльності суб'єкта валютної операції; 3) установлення наявності/відсутності економічної доцільності (сенсу) валютної операції; 4) установлення достатності/недостатності фінансових можливостей суб'єкта валютної операції проводити (ініціювати) валютну операцію на відповідну суму; 5) здійснення перевірки інформації про суб'єкта валютної операції, його діяльність та ділову репутацію; 6) установлення джерел походження коштів (активів) суб'єкта валютної операції; 7) установлення кінцевих бенефіціарних власників учасників валютної операції, включаючи відсутність підстав уважати, що вони використовують агентів, номінальних утримувачів (номінальних власників) або посередників із метою приховування кінцевих бенефіціарних власників (контролерів)</p>
----	----	---	---	--

			інформацію/документи	
17	61	Валютна операція з повернення іноземному інвестору / нерезиденту (далі - нерезидент) дивідендів	<p>1) фінансова звітність суб'єкта валютної операції - юридичної особи, що складена відповідно до вимог законодавства України та отримана уповноваженою установою безпосередньо від суб'єкта валютної операції (баланс, звіт про фінансові результати, податкова декларація, додатки до податкової декларації, інша фінансова звітність), із відміткою відповідного державного органу України про її отримання/прийняття;</p> <p>2) інформація/документи щодо структури власності, кінцевих бенефіціарних власників (контролерів) суб'єкта валютної операції та осіб, які володіють 10 і більше відсотками статутного капіталу суб'єкта валютної операції, що здійснює виплату дивідендів;</p> <p>3) документи, що підтверджують факт сплати податку на прибуток (доходи) нерезидента або є підставою для звільнення (зменшення) від оподаткування</p>	<p>1) установлення суті та мети валютної операції;</p> <p>2) установлення відповідності/невідповідності суті валютної операції змісту діяльності суб'єкта валютної операції;</p> <p>3) установлення наявності/відсутності економічної доцільності (сенсу) валютної операції;</p> <p>4) установлення достатності/недостатності фінансових можливостей суб'єкта валютної операції проводити (ініціювати) валютну операцію на відповідну суму;</p> <p>5) здійснення перевірки інформації про учасників валютної операції, їх діяльність та ділову репутацію;</p> <p>6) установлення джерел походження коштів (активів) суб'єкта валютної операції;</p> <p>7) установлення кінцевих бенефіціарних власників (контролерів) суб'єкта валютної операції та осіб, які володіють 10 і більше відсотками статутного капіталу суб'єкта валютної операції, що здійснює виплату дивідендів, уключаючи відсутність підстав уважати, що вони використовують агентів, номінальних утримувачів (номінальних власників) або посередників із метою приховування кінцевих бенефіціарних власників (контролерів);</p>

			<p>прибутку (доходів) нерезидента, якими можуть бути: отриманий від суб'єкта валютної операції та проаналізований уповноваженою установою пакет документів: письмове повідомлення суб'єкта валютної операції, що містить найменування резидента, яким здійснюється на користь нерезидента виплата доходів із джерелом їх походження з України (найменування, код платника податку за ЄДРПОУ); повну назву нерезидента, яким одержується дохід; розрахунок сум прибутку (доходів), нарахованого (сплаченого) на користь нерезидента із зазначенням періоду, у якому виплачувався дохід; сум утриманого з них податку на прибуток (доходи) нерезидента або надані нерезидентом документи в разі самостійного нарахування і сплати податку нерезидентом; документальне підтвердження уповноваженою установою, яка здійснює обслуговування валютної операції, про сплату податку</p>	<p>8) установлення факту сплати податку на дохід нерезидента з джерелом його походження в Україні або наявність підстав для звільнення від оподаткування відповідно до вимог чинного законодавства України</p>
--	--	--	--	--

			<p>на прибуток (доходи) нерезидента (платіжне доручення, виписка, довідка) або підтвердження іншої уповноваженої установи, через яку сплачено податок на прибуток (доходи) нерезидента, отримане засобами електронної пошти Національного банку України; подана відповідно до вимог статті 103 глави 10 розділу II Податкового кодексу України належним чином легалізована, перекладена відповідно до законодавства України довідка (або її нотаріально засвідчена копія), яка підтверджує, що нерезидент є резидентом країни, з якою укладено міжнародний договір України про уникнення подвійного оподаткування [у випадку звільнення (зменшення) від оподаткування прибутку (доходів) нерезидента], або надана суб'єктом валютної операції довідка про сплачений нерезидентом в Україні податок на прибуток (доходи) за формою, затвердженою наказом Міністерства</p>	
--	--	--	--	--

			<p>фінансів України від 03 грудня 2012 року N 1264 "Про затвердження Порядку видачі довідки про сплачений нерезидентом в Україні податок на прибуток (доходи) та форми цієї довідки", зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 24 грудня 2012 року за N 2155/22467. Інформація/документи має/мають підтверджувати наявність економічної доцільності (сенсу) такої валютної операції. За необхідності уповноважена установа має право витребувати додаткову(і) інформацію/документи</p>	
18	71	Валютна операція з перерахування суб'єктом валютної операції - постійним представництвом юридичної особи - нерезидента на рахунок юридичної особи - нерезидента, інтереси якої представляє на території України це представництво	<p>1) інформація/документи, що підтверджує(ють) джерела походження коштів, які використовуються для здійснення валютних операцій;</p> <p>2) інформація/документи щодо структури власності, кінцевих бенефіціарних власників (контролерів) та змісту діяльності учасників валютної операції;</p> <p>3) інформація/документи</p>	<p>1) установлення суті та мети валютної операції;</p> <p>2) установлення відповідності/невідповідності суті валютної операції змісту діяльності суб'єкта валютної операції;</p> <p>3) установлення наявності/відсутності економічної доцільності (сенсу) валютної операції;</p> <p>4) установлення достатності/недостатності фінансових можливостей суб'єкта валютної операції проводити (ініціювати) валютну операцію на відповідну суму;</p>
19	72	Валютна операція з повернення іноземному інвестору/нерезиденту коштів, отриманих від продажу корпоративних прав / цінних паперів	<p>1) інформація/документи щодо структури власності, кінцевих бенефіціарних власників (контролерів) та змісту діяльності учасників валютної операції;</p> <p>2) інформація/документи</p>	<p>1) установлення суті та мети валютної операції;</p> <p>2) установлення відповідності/невідповідності суті валютної операції змісту діяльності суб'єкта валютної операції;</p> <p>3) установлення наявності/відсутності економічної доцільності (сенсу) валютної операції;</p> <p>4) установлення достатності/недостатності фінансових можливостей суб'єкта валютної операції проводити (ініціювати) валютну операцію на відповідну суму;</p>

			<p>ти, що може(уть) підтвердити відповідність суті та розміру валютних операцій суб'єкта валютної операції його фінансовому стану та змісту діяльності, а також змісту діяльності контрагентів. Інформація/документи має/мають підтверджувати наявність економічної доцільності (сенсу) такої валютної операції. За необхідності уповноважена установа має право витребувати додаткову(і) інформацію/документи</p>	<p>5) установлення джерел походження коштів (активів) суб'єкта валютної операції; 6) установлення кінцевих бенефіціарних власників учасників валютної операції, уключаючи відсутність підстав уважати, що вони використовують агентів, номінальних утримувачів (номінальних власників) або посередників із метою приховування кінцевих бенефіціарних власників (контролерів)</p>
20	73	<p>Валютна операція з перерахування юридичною особою - резидентом коштів на рахунки власних філій, представництв та інших відокремлених підрозділів без створення юридичної особи, відкритих за кордоном</p>	<p>1) інформація/документи, що підтверджує(ють) джерела походження коштів, які використовуються для здійснення валютних операцій; 2) інформація/документи щодо структури власності, кінцевих бенефіціарних власників (контролерів) та змісту діяльності учасників валютної операції; 3) інформація/документи, що може(уть) підтвердити відповідність суті та розміру валютних операцій суб'єкта валютної операції</p>	<p>1) установлення суті та мети валютної операції; 2) установлення відповідності/невідповідності суті валютної операції змісту діяльності суб'єкта валютної операції; 3) установлення наявності/відсутності економічної доцільності (сенсу) валютної операції; 4) установлення достатності/недостатності фінансових можливостей суб'єкта валютної операції проводити (ініціювати) валютну операцію на відповідну суму; 5) установлення джерел походження коштів (активів) суб'єкта валютної операції; 6) установлення кінцевих бенефіціарних</p>

			<p>його фінансовому стану та змісту діяльності, а також змісту діяльності контрагентів;</p> <p>4) розгорнутий (постатейний) кошторис та/або інші документи, що обґрунтовують потребу у фінансуванні закордонної діяльності відокремленого підрозділу без створення юридичної особи. Інформація/документи має/мають підтверджувати наявність економічної доцільності (сенсу) такої валютної операції. За необхідності уповноважена установа має право витребувати додаткову(і) інформацію/документи</p>	<p>власників учасників валютної операції, включаючи відсутність підстав уважати, що вони використовують агентів, номінальних утримувачів (номінальних власників) або посередників із метою приховування кінцевих бенефіціарних власників (контролерів)</p>
21	81	<p>Регулярне здійснення пов'язаних валютних операцій, які не потребують надання документів, групою осіб на користь одного контрагента на суму, що є меншою, ніж розмір (в еквіваленті за офіційним курсом гривні до іноземних валют, установлений Національним банком України на дату здійснення операції), передбачений статтею 20 Закону України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню</p>	<p>1) документи, що є підставою для здійснення валютних операцій;</p> <p>2) документи/інформація, які мають підтверджувати доцільність здійснення валютних операцій на незначну суму;</p> <p>3) документи/інформація, що підтверджують стан розрахунків (виконання/невиконання суб'єктом валютної операції</p>	<p>1) установлення суті та мети валютної операції;</p> <p>2) визначення умов, підстав, за якими здійснюється валютна операція;</p> <p>3) установлення відповідності/невідповідності суті валютної операції змісту діяльності суб'єкта валютної операції;</p> <p>4) установлення наявності/відсутності економічної доцільності (сенсу) валютної операції;</p> <p>5) здійснення перевірки інформації про суб'єкта валютної операції, його</p>

		тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення" (далі - незначна сума)	зобов'язань за договором); 4) інформація/документи, що підтверджує(ють) джерела походження коштів, які використовуються для здійснення валютних операцій. Інформація/документи має/мають підтверджувати наявність економічної доцільності (сенсу) такої валютної операції. За необхідності уповноважена установа має право витребувати додаткову(і) інформацію/документи	діяльність та ділову репутацію; б) установлення джерел походження коштів суб'єкта валютної операції
22	82	Дроблення валютної операції - штучне ділення загальної суми валютної операції, яка підлягає аналізу та перевірці відповідно до вимог цього Положення, що передбачає одночасну наявність таких ознак: валютні операції здійснюються однією особою; валютні операції пов'язані між собою одними контрагентами, підставами (договором, контрактом, угодою, іншим документом, що застосовується в міжнародній практиці та може уважатися договором), призначенням валютної операції; кожна валютна операція здійснюється на незначну суму; валютні операції здійснюються не менше, ніж три рази на календарний тиждень та/або десять разів на календарний місяць; загальна сума валютних операцій за календарний тиждень перевищує двократний розмір та/або за календарний місяць - восьмикратний розмір (в еквіваленті за офіційним курсом гривні до іноземних валют, установлений Національним банком України на дату здійснення операції), передбачений статтею 20 Закону України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню		

		тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення"; інші ознаки дроблення валютних операцій, які установлені на власний розсуд уповноваженої установи		
23	91	Наявність інших індикаторів валютної операції (на власний розсуд уповноваженої установи)	<p>1) інформація/документи, що може(уть) підтвердити відповідність суті та розміру валютних операцій суб'єкта валютної операції його фінансовому стану та змісту діяльності, а також змісту діяльності контрагентів;</p> <p>2) інша інформація/документи про валютну операцію та її учасників [уключаючи інформацію/документи щодо структури власності, кінцевих бенефіціарних власників (контролерів) учасників валютної операції].</p> <p>Інформація/документи має/мають підтверджувати наявність економічної доцільності (сенсу) такої валютної операції. За необхідності уповноважена установа має право витребувати додаткову(і) інформацію/документи</p>	<p>1) установлення суті та мети валютної операції;</p> <p>2) установлення відповідності/невідповідності суті валютної операції змісту діяльності її учасників;</p> <p>3) установлення наявності/відсутності економічної доцільності (сенсу) валютної операції;</p> <p>4) установлення достатності/недостатності фінансових можливостей суб'єкта валютної операції проводити (ініціювати) валютну операцію на відповідну суму;</p> <p>5) здійснення перевірки інформації про учасників валютної операції, їх діяльність та ділову репутацію;</p> <p>6) установлення джерел походження коштів (активів) суб'єкта валютної операції;</p> <p>7) установлення кінцевих бенефіціарних власників учасників валютної операції, включаючи відсутність підстав уважати, що вони використовують агентів, номінальних утримувачів (номінальних власників) або посередників із метою приховування кінцевих бенефіціарних власників (контролерів)</p>

(додаток із змінами, внесеними згідно з постановами
Правління Національного банку України від 05.02.2019 р. N 33,
від 27.06.2019 р. N 86,
від 09.07.2019 р. N 91,
від 27.04.2020 р. N 57,
від 19.10.2020 р. N 142)

© ТОВ "Інформаційно-аналітичний центр "ЛІГА", 2021
© ТОВ "ЛІГА ЗАКОН", 2021

